

**Rīgas Stradiņa universitāte
Psiholoģijas laboratorija
Testu un aptauju reģistrs**

1. Instrumenta nosaukums latviešu valodā, autora vārds uzvārds, adaptācijas vai izveides gads:

Drošības attieksmes aptauja (operāciju zāles versija), Aleksandrova, J., 2018.

2. Instrumenta nosaukums oriģinālvalodā (adaptētajam instrumentam), autora vārds uzvārds, izveides gads:

The Safety Attitude Questionnaire (Operating Room version (SAQ-OR)), Sexton, J.B., Thomas, E.J., Helmreich, R.L., 2006.

3. Īss instrumenta vispārīgs raksturojums (ko mēra, cik un kādas skalas un jautājumi, atbilžu sniegšanas forma, atslēga jeb atbilžu interpretācija u.c.):

Drošības attieksmes aptaujas anketas mērķis ir novērtēt veselības aprūpes speciālistu attieksmi pret drošības kultūru. Tā tika izstrādāta, pamatojoties uz intensīvās terapijas nodaļas vadības attieksmes anketu (The Intensive Care Unit Management Attitudes Questionnaire), kas aizgūta no tradicionālās lidojuma vadības attieksmes aptaujas (The Flight Management Attitudes Questionnaire (FMAQ)), kuru komerciālā aviācijā vairāk nekā 20 gadus izmantoja, lai novērtētu lidojumu apkalpes drošības uztveri (Carvalho, Göttems, Pires, & de Oliveira, 2015).

SAQ sastāvā ietilpstošie apgalvojumi bija ļoti jutīgi, lai novērtētu individuālās drošības attieksmes un izpētītu attiecības starp drošības vides rezultātiem un pacientiem sniegto aprūpes rezultātiem (Carvalho, Göttems, Pires, & de Oliveira, 2015).

SAQ ir pielāgota lietošanai intensīvās terapijas nodaļai, operāciju zālē, vispārējās stacionārā nodaļās un ambulatorās klīnikās. Attiecībā uz katru SAQ versiju, saturs ir vienāds ar nelielām izmaiņām, kas atspoguļo klīnisko jomu (Sexton, u.c., 2006).

Katrā SAQ versijā ir pamatinformācijas sadaļa un "Sadarbības un komunikācijas" sadaļa, kurā respondentiem tiek lūgts norādīt sadarbības kvalitāti un saziņu, kāda viņiem ir bijusi ar katru no pakalpojumu sniedzējiem viņu klīniskajā jomā (piemēram, sertificēts ķirurgs, ķirurgs rezidents, sertificēts anesteziologs, vai medicīnas māsas utt.), izmantojot piecu punktu Likerta skalu (Ļoti zemu, zemu, vidēji, augsti, ļoti augsti) (Sexton, u.c., 2006).

SAQ ir pilnveidota intensīvās terapijas nodaļas drošības attieksmes aptauja, SAQ pilnajā versijā ir 60 apgalvojumi, bet OR versijā ir 59 apgalvojumi, no kuriem 30 pieder pie sešiem faktoriem, kas mēra noteiktas drošības kultūras jomas - skat. tabulu.

SAQ-OR faktori un definīcijas (Sexton, u.c., 2006)

Faktori	Definīcija
Komandas darba kultūra	Personāla sadarbības kvalitāte (ārsti un māsas strādā kopā kā labi koordinēta komanda)
Apmierinātība ar darbu	Personāla pozitīva attieksme pret darba pieredzi (man patīk mans darbs, šī slimnīca ir laba vieta, kur strādāt)
Vadības uztvere	Vadības darbības atzīšana (Slimnīcas administrācija atbalsta manas ikdienas pūles; Slimnīcu vadība veic labu darbu)
Drošības kultūra	Priekšstats par spēcīgu un proaktīvu organizatorisku saistību pret drošību (es justos droši ārstējoties šeit; darbinieki bieži neievēro noteikumus un vadlīnijas, kas ir noteiktas OZ)
Darba apstākļi	OZ darba vides kvalitātes uztvere un loģistikas atbalsts (personāls, aprīkojums utt.) (Personāla līmenis operāciju zālē ir pietiekams, lai tiktu galā ar lielu pacientu skaitu; medicīniskā aparatūra OZ ir atbilstoša)

Stresa atpazīšana	Apstiprinājums tam, kā stresa faktori ietekmē veikspēju (es esmu mazāk efektīvs darbā, kad esmu noguris; Kad mana darba slodze kļūst pārmērīga, manas darbaspējas pasliktinās)
-------------------	--

Aptauju veic apmēram 10–15 min, un katram apgalvojumam tiek sniegta atbilde, izmantojot 5 punktu Likerta atbilžu skalu (pilnībā nepiekritu, daļēji nepiekritu, neitrāls, daļēji piekritu un pilnībā piekritu) (Hill MR, 2015).

4. Informācija par instrumenta lietošanas noteikumiem:

Latviskotā versija ir Psiholoģijas laboratorijas rīcībā, taču mūsu rīcībā nav informācijas par instrumenta izmantošanas nosacījumiem. Tādēļ lūdzam vērsties pie oriģināla autora ar lūgumu izmantot latviski adaptēto instrumentu sava darba vajadzībām. Rakstiski saņemtā atļauja ir jāiesūta Psiholoģijas laboratorijas testu un aptauju reģistra atbildīgajai kontaktpersonai ([skat. reģistra web](#)). Pēc tam, balstoties uz no oriģināla autora saņemto informāciju un Jūsu iesniegumu, izsniegsim Jums instrumentu.

Lūdzam salīdzināt izsniegto aptauju ar oriģināla aptauju, jo anketa iegūta no adaptācijas autores darba, un, iespējams, konkrētajai aptaujai pētījuma anketā pievienoti vēl citi instrumenti un/vai jautājumi, vai arī veikti citi iespējami pārveidojumi, tāpat iespējama pantu (jautājumu) skaita nesakrītība vai neatbilstība, vai jebkuras citas izmaiņas.

5. Īsa pamatinformācija par adaptētā vai izveidotā instrumenta psihometriskajiem rādītājiem (piem. Kronbaha alfas koeficients) un/vai izlases raksturojums:

Aptaujā piedalījās operāciju zāles personāls, no kuriem 53 (69,7%) bija sievietes un 23 (30,3%) vīrieši.

Dotajā pētījumā, lai pārbaudītu testa ticamību, kas raksturo testa iekšējo saskaņotību tika aprēķināts Kronbaha alfa koeficients - 0,87, aprēķinu rezultāts ir augsts, kas liecina par testa iekšējo saskaņotību. Cita informācija nav sniegta.

Informāciju, balstoties uz Aleksandrovas, J., 2018 gada maģistra darbā sniegto informāciju sagatavoja L. Regzdiņa-Pelēķe 01.11.2020.

Ja Jums rodas jautājumi par šo aprakstu, interesē RSU adaptētie vai izveidotie instrumenti, to pieejamība, izmantošanas iespējas, kā arī rodas jebkuri jautājumi saistībā ar testu un aptauju reģistru, sazinieties ar Psiholoģijas laboratorijas testu un aptauju reģistra atbildīgo kontaktpersonu. Kontaktinformāciju meklējiet reģistra mājas lapā: <https://www.rsu.lv/psihologijas-laboratorija/testu-aptauju-registrs>